

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Реданція й Адміністрація:
Львів, РИНОК Ч. 18. П. ПОВ.
Телефон Реданції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Код: П. К. О. Львів 504.000.
"Валун Чеських Лівон"
Прага "Діло".
Рукописи не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно 15.00
піврічно 30.00
річно 60.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

Всі точні передплатники дістають щомісяця безплатно книжку Б-ни "ДІЛО" в об'ємі 10-15 друку.

Велика Британія гарантує, що Німеччина дістане Судети,

ЯКЩО НЕ ВИСТУПИТЬ ЗБРОЙНО.

Після промови Гітлера Чемберлен виголосив наступні слова:

«Я прочитав промову німецького канцлера і дякую йому за згадку про мої зусилля, щоб врятувати мир. Не можу замислювати тих зусиль, бо годі уявити собі, щоб європейські народи, які не хотять воювати, кинулись до кровавих змагань для справи, щодо якої вже у великому ступені дійшли до порозуміння.

ОЧЕВИДНО КАНЦЛЕР НЕ МОЖЕ МАТИ ДОВІРУ, ЩО ОБІЦЯНКИ БУДУТЬ ВИКОНАНІ.

Проводячи в імені британського уряду, вважаємо себе морально зобов'язаними доповнювати, що обіцянки будуть виконані, якщо німецький уряд погодиться на умовини і постанови перенесення влади над Судетами на основі дискусії, не силою.

Вірю, що канцлер Гітлер не відкине цієї пропозиції, роблячи її в такому самому приязному дусі, в якому прийняв мене в Німеччині. Якщо Гітлер її прийме, заспокоїть німецьке бажання і об'єднає судетських німців з Німеччиною без проливу крові в якійнебудь частині Європи.

БРИТАЙСЬКИЙ УРЯД БУВ ПРОТИ МОБІЛІЗАЦІЇ В ЧЕХОСЛОВАЧИНІ.

Пракська радіостанція подала, що чехословацький уряд проголосив мобілізацію за згодою та апробатою Англії.

Британський офіційний комунікат заперечує цю вістку; навпаки — брит. уряд звернувся чеському уряду, що чеська мобілізація може спришшити акцію інших держав і про саму мобілізацію дізнався уже по факті.

Лист президента Чехословаччини до президента Польщі

Чехословацький посол д-р Слявік доручив 15 год през. Мосціцькому писмо від през. Бенша. Останнє през. Мосціцький прийняв мін.

нічого нового.

ПАТ повідомляє: 25. ч. м. польський посол у Празі дістав ноту з відповіддю

пракського уряду на польську ноту з 21. ч. м. Курер привіз ту ноту до Варшави в год. 13.

У чеській ноті нема ніяких нових позитивних елементів; навпаки — можна її вважати за зусилля відшукати дотеперішні обіцянки.

Чехословаччина погоджується на переговори з Мадярщиною.

Мадярський уряд невдоволений чехословацькою відповіддю

Мадарська Телеграфічна Агенція повідом-

ляє: 25. ч. м. мадлярський уряд висловив надію, що чехословацький уряд, розв'язуючи судетське питання, так само потрактує справу мадлярської території.

25. ч. м. м. Крофта заявив мадлярському

послові, що переговори з Англією та Францією йдуть на інших основах, як колись з меншинами, але не зважаючи на те, Прага готова приступити до переговорів з Будапештом.

Мадлярські політичні кола уважають ту відповідь викрутом; Прага хоче лиш проволікти справу.

Чехи перервали залізницю Лупків-Тісна.

Чехи технічні війська перервали польську залізницю Лупків-Тісна (на Лемківщині) на чехословацькому відтинку, де вона переходить на чехословацьку територію.

ПІЗДІ ДО ТОЇ ВІСТКИ Ось такий коментар:

Бездумне знищення рейок на лінії, що не має для Чехословаччини ніякого стратегічного значіння — це саботаж, це черговий неприємний акт. Зриваючи рейки, чехи не попередили польської влади.

Чому Німеччина не хоче дати гарантій майбутній Чехословаччині?

У німецьких міждержавних колах заявляють: після розв'язання судетського питання Німеччина не має ніяких агресивних планів ні проти Чехословаччини.

Німецький супротив майбутньої Чехо-

словаччини Німеччина не хоче підіймати, щоб не наражуватись на війну з Польщею та з Мадярщиною, яби вони мусіли „ужити успішних засобів“, щоб здобути право самоозначення для своїх меншин у Чехословаччині.

Ще один лист Чемберлена до Гітлера.

Чемберлен відбув у понеділок передпоздній візит до французьких міністрів, щоб передати Гітлерові лист від Чемберлена.

Лист до Гітлера, Сер Вільсон відлетів у понеділок рано літаком з Лондону до Берліна, щоб передати Гітлерові лист від Чемберлена.

Істопична сатисфакція.

Львів, 27. вересня 1938.

Не встигло пройти і 20 років від тимчасового занепаду відновленої Української Держави, як ця обставина почала грати фатальну роль в ході подій не тільки Сходу Європи, але й цілого континенту. Національно-одностайна Українська Держава з її старими культурно-європейськими традиціями та широко демократичним ладом була все на Сході Європи головним заборомом проти ріжних деструктивних рухів ріжних азійських орд, завдяки чому ціла західна Європа могла розвиватись успішніше в господарському та культурному відношенні. Україна була теж чи не головним поставцем продуктів і сировини, необхідних для зах.-європейської промисловості з одного боку та ринком збуту для неї з другого. Крім того не де інде, а саме на українських землях уміщувався значний західно-європейський капітал (французько-бельгійський, німецький, англійський та ін.), беручи значну участь у господарській розбудові України та рівночасно даючи значні зиски власникам цього капіталу.

Московсько-більшевицький режим, який у своїй міжнародній політиці кермувався виключно своїми імперіалістичними цілями, вдавив не тільки по українській самостійній державності, але також з не меншою силою по тих фінансових скупинах та їх державах, що за тими скупинами стояли, які вмістили свої значні капітали саме на території України. Тим більше дивна поведінка таких держав, як Франція, що була проти самостійності України, ба, що гірше, допомагала її ворогам фінансово і збройно нищити правні та фактичні підстави української державної самостійності. Нїбито єдиним правним аргументом такої поведінки чільних французьких політиків, що диктували умови версайського „миру“, була та обставина, що Україна заключила „сепаратний“ мир з Німеччиною. Те, що подібний мир заключила большевицька Московія, зовсім не стояло на перешкоді Франції шукати порозуміння з нею; порозуміння, яке завело французьку закордонну політику на манівці, позбавивши Францію того примату, який вона грала за час цього двадцятиліття в ході світової політики і, підірвавши остаточно її значіння, як великої держави, разом з тим підірвало й роль цієї т. зв. Ліги Націй.

В цій відношенні не меншу помилку зробила й англійська політика, яка — не відома з яких мотивів — побоювалася розвитку бувшої московської імперії, дарма, що саме остання загрожувала британській як своєю розкладовою політикою внутрі, так і на міжнародньому форумі.

Державно-політичний поділ Сходу та Центральної Європи, зроблений не на основі об'єктивних передумовин, а лиш на основі спекулятивно-конюнктуральних і стратегічно-політичних інтересів, через творення т. зв. „буфортних“ (назадницьких) держав, уже наперед рішив хід цілої міжнародньої політики в цьому напрямі, що отверта світова війна в дійсності не була припинена, лише трансформована в перманентну (постійну) війну — економічну та дипломатично-політичну. Найкраще ілюструє цю війну ціла низка післяверсайських „різносторонніх“ міжнародніх договорів, які за всяку ціну намагались „зберегти“ та „забезпечити“ мир при рівночасно „апруженому“ зброєнні. Тим скорше і з більшою певністю та неминучістю падало „моральне“ й фактичне значіння „мирових“ договорів. Сьогодні заперечують уже їх практичну цінність і зобов'язуючу силу не тільки покриті держави, як Німеччина, Італія та інші, але навіть самі видатніші правники та політики, які ці договори диктували.

Осінні новини
у великому виборі та
Міжнародні новини

ПОРУЧАЄ

ЛЕЩКІВ

Львів, ул. Коперника 2.

1-7

Тел. 258-88.

Ця обставина в значній мірі визначила прийняття підставою самостійності тих ново-створених держав, що їх утворено на основі договору. А що в рішучій міжнародній сні право грає роль швидше всього, тоді, коли воно опирається на аргументах господарської та військової сили, то державно-незалежне існування тих держав стає дуже ймовірним.

Першою жертвою цієї «ситуації» стала сама Франція, яка мусіла погодитися з обсяженням Польщі, другою — Австрія. Це тільки початок тої феноменальної черги. Як бачимо, Чехословаччина є тепер у перекресному вогні складної дипломатичної гри; не в кращій позиції є також Польща, якій загрожують натиск зі Сходу не менший, ніж із Заходу.

Здається, що прилюдна опінія Англії, Франції та інших держав уже переконалася в тому, що в рішучій європейських держав бракує самостійної Української Держави; що існування її тим більш оправдане, що хоч-не-хоч доводиться перегадувати всі на основі версальського миру штучно утворені кордони, як такі, що не відповідають ні національним склупченням, ні інтересам держав і народів, яким належать на збереженні миру й господарської та культурної єдності.

З великим болем і жалем ми, українці всіх земель, перенесли та перетерпіли звязу наших найсвітліших національних почувань, образу нашої людської гідності — утрату своєї відносно держави. Цілий тих 20 років ятрити наші рани, повільно загояються. У цей утраті була найбільша трагедія нашої нації, що саме в часі свого відродження та державного усамостійнення мусіла так скоро оглядати своїми очима руїну рідної Держави під натиском зовнішніх і внутрішніх ворогів. Але... маємо логіку історичну задоволення саме в тому, що ця обставина фатально відбилася на цілому ході європейської політики і сьогодні це менше стало перед очима тих держав, які раділи з нашої незгоди і замість того, щоб посприяти нашому відродженню та державному усамостійненню, ставили і досі ще, засліплені своїми легкими успіхами, ставили нас перешкодою.

Мусимо бути готові до всіх висновків, що випливають з тої історичної сатирації, готові морально та організаційно, щоб у слушний час відвоювати наново цю страчену позицію і вже ніколи не випустити її зі своїх рук — на користь і славу свого народу.

Т. М.

Батьки і діти під Прапор «Просвіти»!

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ.

Кринос перед об'єктивом

Це був примамочивий і, здавалося, нетяжкий до виконання проєкт зобразити у короткометражній фільмі розкопи княжого Собиру у Криносі від самих перших початків, їх коротку історію, від самого залуду д-ра Пастернака, від першого удару джогана і долати об тверду землю, що скривала в собі величезну таємницю минулого, аж до хвилини, коли д-р Пастернак передать відкрити ним пам'ятку як дорожничий дар кінці історії та культури. Можна було уявити собі такі ефектні моменти на сцені, як шукачі натрапили на перший слід фундаменту, радість і сумніви з кожним кроком метром відкритого таємничого муру, перший відкритий утол... відкриття саркофагу... містка княжого...

У проєкті так легко перейти між реальності, так легко бути сміливим і мати розмах! Отже чому потім не створити на фільмовій стадії візії... могутньої візії княжого Галича з його життям? Боляй у кілках картинах, у вирізках, у кількох образах: князь, княгиня, андари-дружинники... князь з золотим чланим... а може і прийняти послів, нараду бояр, воєнний похід... Чи не можна при допомозі чудового об'єктиву викласти на екрані звуку князь людей вперед соток літ, боляй на кілька хвилин, на одну мить, на час від удару до удару схильованого серця?

Мечеть ще неспроможеної української фільмової мистецтва С. Герасимовича погодився зробити фільму. Покищо кажи лише від усього першого, реальної частини проєкту. Друга частина з'явилася його не менше ніж перша, але... друга частина знайшла дуже багато «але»! У ви-

свіді нарад наш фільмовий оператор м-р Ю. Дорш узяв свою семипілеву чародійну скрипку під паху і одного погідного серпцевого ранку ми оба з'явилися у Криносі з запасом 300 м. фільмової стрічки.

Десять днів ми провели у Криносі при відтворенні ходу розкопів. Перейшли перед нами об'єктивом прегарні околиці Галича з численними пам'ятками княжого минулого. Наш об'єктив бачив збережену досі княжу церкву св. Пантелеймона, тепер костел св. Станіслава, місце, де залишились ще фундаменти інших оборонних церков і сади монастиря, що гірними перестенем окупили галицьку столицю і вдали самі княжого гори, що як могутня фортеця підносили свої висоти, стрімкі обіччя з долини Луки і з вірів Моголеного Потока. Перейшовши попри нас могутній профіль подвійних і потрійних валів з ровнями і численними гарматами, що ще сьогодні могли служити до оборони, якщо тільки спосіб воювання від тоді не був би змінився. В золотий ранок, як колись стебленика трава кидала ще довгу, глущу тінь, ми бачили через «шухач» нашого апарату, як д-р Пастернак викладав перший заступ — землю з першої «сонди» своїх розкопів. Потім в середині землі виходили один за одним на сцену переднього далекого плану ті всі фрагменти, що в цілості з'явилися на сьогоднішній «Кринос».

Ось показується з землі прекрасний зарис різьбленого капітелю, он дитина вибирає з рушвища кустику розтоптаного у вогні бронзи із лавиною катедри, ось рука дослідника держить кавазку плітку з відрізним рисунком, що нагадує фрагмент тризуба.

Повільно витягається важка тарба, навантажена грузом і камінем уторю по стрімкій долині, а потім стежкою далеко на греблю. Вибласкують у сонці круглі лінії мускули, на мідь горить запалені обличчя, пружяться і плечі і стегна вабо-

президент ЧСР вислав літаком післядня до президента Польщі з відручним листом. Зміст цього листа покищо невідомий, але є мабуть у ньому якісь важкі пропозиції, коли президент Мосціцький, після прочитання цього листа д-ра Бенеша, підбуває нараду з міністром Бенеша.

Якщо вістка париського кореспондента «Кур'єра Польського» правдива, то ситуація Чехословаччини змінилася дещо у відношенні до територіальних претенсій Мадярщини. У Парижі — каже кореспондент «Кур'єра Польського» — стало відоме, що в неділю після румунської та югославянської відвідали чеського міністра закордонних справ Крофту і зложили йому яму щодо обов'язків, до яких почуватися уряди обох країн на основі договорів, які вважатимуть Антанту. Ці пости нібито заявили, що обидві держави приймуть з допомогою Чехословаччини у випадку неспровокованої мадлярської напасти. Коли це правда, то воно означає, що бувши друзі Чехословаччини починають протидіяти до себе після першого нервового посплеску.

Також з Франції наспівують вістки, які вказували на те, що французький уряд у країні готує навіть збройно стати в обороні Чехословаччини. Французький уряд уже змобілізував десять рідників. Крім того там поклали й

Студентські односторі і плачі

у великому виборі на складі

У ШАПІРІ вул. Личаківська 1.

ровників праці. Ідуть довгим рядом прикрити очок окованих поваги і п'єтизму. З дня на день росте гребля, сипана їх робітничими руками в землю і румовища, що їх вивозять з родини Гребля «Ораїк».

Люди пливають і плавають. В будень і свята. Піші, на колісниках, мотоциклами, возами, автомашинами... Довгими годинами стоять відкритими головами в воді і захоплюються говорити голосно — шепчуть.

— Чи можна побачити ту золоту рибу, що нею був кований золотий тит?

— Золоту бляху? Ні, друже! Такої не було.

Але подивися, чи бачиш ті золоті янтари, що вчать ці руїни з вашими серцями? Ці янтари, це же ще цінніші від золотих блях.

...Мабуть здалека ішов цей сніжок. Сніжок поводатор від його за руку. Сніжок поводатор щоб позвонили йому айті адолю до родини. Лотиків пальцями кам'яних стін, цілував сніжок.

Чи «Кринос» на нашій фільмовій стадії «дається» як «айде» і чи взагалі «дається» знати. Наше задоволення, як показалося, не було так легко. Адже навіть блакитне небо з хмарками над Криносом не було на сцені ставляти блакитним небом з блакитними хмарами і колір каміної стіни Собору не був ніяк негладкий, так, якби ще вчора казали всі рідні наші пенсіонати Собору не казали стіни на алябастрових пантах Собору не казали об'єктивом мертвої машини. Наші свідки об'єктивні, що утримувалися як фільмові стіжки нематеріальні хвилини, емоції дитини, що померлих стоїть. Тому наше задоволення було легке. Бо не легко утримувати життя в руках те, що переживає наріз при кінці життя, колишньої слави, над саркофагом княжого шукав тебе самого. А це саме є — Кринос.

Chlorodont

паста до зубів

усуває поганий осад
і неприємний запах з уст

служби техніків, спеціалістів і резервістів мари-
марки. На лінії Мажіно змасовано далекостріль-
ні гармати, а в напрямі Мецу та Штрасбурга від-
іхано з Парижа шість полів з резервістами. В
Тоні видали розпорядок, щоб мешканці міста
переселилися на провінцію, подальше на за-
хід, і то в короткому штабі Гамелен знову виїхав до
Лондону на наради з англійськими штабовцями.

Все це у зв'язку з повідомленням, що також
в Англії приказано військове поготівля, є не-
підприємливою до крайності напруженого
міжнародного положення, але велить адогаду-
ватися, що б Антанта, зредукowana тепер до
французько-англійського союзу, не думає допу-
стити до того, щоб Чехословаччину цілком ви-
креслено з карти Європи. В Лондоні саме відбу-
вається нова конференція між англійським та
французьким урядом, в імені якої англійський
прем'єр Чемберлен вислав літаком нового лист
до Гітлера. Пишуть, що Чемберлен наклеює
слова до поміркованості супроти чехословаць-
кої держави і радить Німеччині це не повторювати
пору.

Що також Німеччина не думає перетягати
до себе, свідчить оце місце з промови Гітлера:
„Якую п. Чемберленові за його труди. Він міг
переконатися, що Німеччина хоче тільки мира
і тих територіальних претенсій поза Судета-
ми не має. Нехай Чехія з іншими меншинами ла-
дає собі, як їй подобається. Після повороту
Судет Чехія мене більше не обходить“.

В допомогу зусиллям відвернути від Ев-
ропи грому війни прийшов учора також прези-
дент Америки Рузвельт. В однозвучній теле-
грамі звернений до Гітлера та Бенеша, прези-
дент Рузвельт закликає обі сторони іменем 130
мільйонів американців шукати розв'язки судет-
сько-німецького конфлікту при допомозі мира,
розуму, а не насильства. Покликуючись на
память Кельога, Рузвельт пригадує, що зобова-

зання того пакту є для всіх європейських дер-
жав, які його підписали, в повній силі. Руз-
вельт майже благає: „Краще заключити мир пе-
ред війною, ніж після війни; якщо війна поча-
лася, то вона принесла б зі собою катастрофу
для людської цивілізації.“ Рузвельт висловлює
при кінці думку, що нема такого конфлікту,
якого при добрій волі з обох боків не можна
мирно зліквідувати, згідно з розумом та ду-
хом справедливості.

Закликає піти на згоду з Німеччиною в ду-
сі вимог, що їх поставив Гітлер, також Мусо-
ліні. Нема дини, щоб він не виголосив одної,
або навіть двох змістом майже тотожних про-
мов. Але Мусоліні, проголошуючи як союзник
Німеччини свої мирні апелі, всю вину за за-
грозу мира скидає на Чехословаччину і при-
 цьому стає в ролі адвоката та патрона маляр-
ського ревізйонізму.

Забезпечили себе дотепер військовими за-
рядженнями на всякий випадок Швейцарія,
Бельгія та Голландія, а в Румунії покінчено під-
готову до мобілізації. Малі держави навіть не
пробують включити себе в хор миротворців.

Ці вістки беремо головним чином з вар-
шавської польської преси, тому вони може
трохи кульгують на односторонність. Але і з
них зарисовується образ небувалої міжнарод-
ної політичної гарячки наших днів.

Про подорожжя на українським Закарпатті
нових вісток ніде не стрічаємо. Для стверджен-
ня факту заважимо, що населення Закарпат-
ської України у вчорашній промові Гітлера на-
зивалось раз „Карпаторуссен“, а раз „Укра-
їнер“. Слухова помилка тут виключена, а за
політичну не ручимо, коли вона виходить з
уст керівника третьої Німеччини.

Для упрощення мира відбулись у всіх рим-
ських святинях адораційні богослуження. Цер-
кви були переповнені. Папа молився тоді у сво-
ій приватній каплиці.

Дійсно — важні часи...

Хто знає муку безсонності,

то знає, що таке позбавляється нас ошу змучені і ви-
томлені врані. Беза магістра Волзького, що втихомо-
вляє розлади нервової системи, з охорошим ароматом
„Лаванди“, до махти в собі Пасифайору (швіт мука
Лаванди), розслабляє і відпочинає прикметами, заспоко-
ює роздрознені і виснажені нерви, загодує їх не-

домагання як нервової серця, боді і паморози, поту-
вання доспокою та спроваджують змідковання,
природний сон, що не сприває змідковання. Можна діста-
ти в аптеках і дрогеріях. Вирібник: Mariotter E. Вол-
зький, Варшава, Злата 14. 2032

—oo—

Становище канадійських українців до Закарпаття.

ОТТАВА, 26. 9. Українські організації в Ка-
наді переслали на руки прем'єра Чехословаччи-
ни програму такого змісту: Закарпатські емі-
гранти в Канаді осуджують прогнік несправедли-
вості та освітлюють її колонізаційну систему, що
не дає їм асиміляцію та змоніполізування ад-

міністрації у руках чехословацького елементу і
несправедливий податковий гнет. Українці-емі-
гранти змагаються, щоб негайно відкликати стан
облоги, цензуру, терор та увільнити Закарпаття
зпід чеського панування.

—oo—

Чехословацька криза і мінець Версаю.

ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ У ВЕРОНІ

Мусоліні відбрав у понеділок у Вероні де-
каду 47.000 чорних сорочок різних формаций,
які він виставив на майдані промову до 100-ти
тисяч людей.

Радість між фашизмом та італійським на-
родом — стрідає він — не була ще ніколи та-
кою як тепер. Італійський народ є могутньою
духово і матеріально озброє-
ною силою, що дернать людей в на-
прямок, дозволяють нам ставити чоло майбут-
ньому. Світ приналежить й оцінити зусилля, що їх
вкладає італійський народ для мирної розв'язки спра-
ви Судет, так само приналежить належиться нім-
цям, які від ані, заапробованої в Лондоні,
немає ніякої надії. Німецький меморіал
завантажує, що колиб чехи були змучені численні
військовими силами, перші призналиб, що не
можуть боротись, за якої вислали їх
з війни. Вони сумніваються. Від ханяни, коли історія
має політичний аспект;

німецький, польський і малярський, стало яс-
ним, що вона мусить бути розв'язана інтеграль-
но. Є ще кілька днів часу, щоб найти справедли-
ву розв'язку чехословацького питання. Вірю, що
Європа не хоче вхопити за меч і згоріти сама,
щоби зварити гниле яєце Праги. Але як будемо
втягнені в конфлікт, не будемо агатися. Нехо-
пильно, щоб дипломати робили ще зусилля,
щоби врятувати версальську систему. Європу, що
поставала по Версаю, побудовано з поганим не-
знанням географії та історії. Версаль в агонії,
його доля рішається цього тижня. Цього тижня
повинна повстати нова Європа, Європа справе-
длива для всіх. Європа поєднання між народами.
Чорні сорочки! Ви є для тієї нової Європи“.

ВИБИЛИ ШИБИ ІТАЛІЙСЬКОМУ ВІЙСЬКОВО-
МУ АТАШЕ.

Вчора передполуднем вибили шиб в поме-
щенні італійського військового аташе у Празі.
Він зажадав поліційної охорони

ЧЕХИ НЕ ХОТІЛИ ВПУСТИТИ БРИТАЙСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО АТАШЕ, ЩО ВІЗ МЕМОРІАЛ ГІТЛЕРА.

Як подає „Дрезденер Анцайгер“, чеська гра-
нична сторожа не хотіла перепустити через кор-
дон самоходу, яким їхав брит. військовий аташе
в Берліні полк. Мек Фарлен, що віз німецький
меморіал до Праги. Його відіслали від одної
гранічної станиці до другої, аж доки він не за-
лишив свого самоходу (що має знаки гранично-
го корпусу) і не перейшов кордону гірською
стежкою. Це припизнило доручення меморіалу
на кілька годин.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР, МІНІСТР ЗАКОРД- СПРАВ ТА ШЕФ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ВЕР- НУЛИСЯ З АНГЛІЙ.

Прем. Даладіє і мін. Бонне приїхали в год.
16.37 на летунському майдані в Ле Бурже. Ген.
Гамелен вилетів з Кройдону в 18. годині

3 польських справ.

ВИБОРИ В ТІНІ ЗАКОРДОННИХ ПОДІЙ.

Хоча вибори до польських законодавчих
установ на підставі славської ординації не
викликали ентузіазму та й не викликалиб були
особливого передвиборчого руху, то все-ж
булаб це одна з важніших подій у внутрішньо-
му політичному житті Польщі. Сьогодні перед-
виборча акція зійшла на другий план, залиша-
ючи перше місце подіям у Чехословаччині та
польській акції у справі заользанських полків
з організацією добровольчого заользанського
корпусу включно.

ППС НЕ МОЖЕ РІШИТИСЯ.

Головна Рада ППС, що відбула свої нара-
ди в минулу суботу в неділю, ухвалила резо-
люцію про негативне становище ППС до тепе-
рішніх виборів. Але ця резолюція не відзерка-
лює тенденцій, що нуртують у партії. Хід нарад
Головної Ради свідчить про те, що ППС нерало
рішається на бойкот виборів. Між іншим ціка-
вий реферат у цій справі на Головній Раді ви-
голосив п. Пужак. Він з одного боку домаган-
ся, щоб ППС ухвалила своє відношення до ви-
борів зі становищем Строніцтва Людового, а
з другого боку твердив, що не бачить для ППС
перешкод взяти участь у виборах під умови-
ною, що уряд заповнить, що новий сойм пола-
годить тільки справу виборчої ординації і у-
хвалить бюджет.

В останніх днях члени ППС пп. Аришев-
ський та Квапіньський були на аудієнції у пре-
м'єра Складковського, який — кажуть — за-
явив готовність загарантувати, що новий сойм
займеться тільки справою виборчої ординації
і бюджетом.

В політичних колах є чутка, що ухвала Го-
ловної Ради ППС у справі виборів не остато-
чна. Остаточне рішення прийде шойно по кон-
гресі Строніцтва Людового.

ПОБИТИ ВЛАСНОЮ ЗБРОЄЮ.

Авторами теперішньої виборчої ординації
до сойму і сенату були полк. Славек і проф. Л.
Козловський. Тепер вони оба знайшлися в та-
кому становищі, що якби навіть хотіли канди-
дувати на послів до сойму, то їх кандидатури
не пролізлиб кризь „голове вухо“, якими є ви-
борчі колегії. У зв'язку з цим проф. Козлов-
ський, який гостро розійшовся з Озоном і не
має ніяких виглядів на те, що його кандида-
туру затвердилиб, заявляє, що не хоче канди-
дувати і навіть висловлюється за абстиненцію
у виборах.

Полк. Славек уперто обстоює правиль-
ність теперішньої ординації і заявляється про-
ти виборчої абстиненції. Він навіть готов кан-
дидувати до сойму або сенату, але мабуť його
кандидатура не пройде. Полк. Славек був
послом до сойму з тієї округи Варшави, де те-
пер міститься централь Озону. Самоуправних
делегатів до виборчої колегії вишле комісар
м. Варшави Старжинський, визначений діач О-
зону. Чи ті делегати висунуть кандидатуру
полк. Славека? Можна сумніватися.

Так полк. Славек і проф. Козловський са-
мі своєю ординацією змислили собі люту за-
суду і сенату.

Від 1. жовтня Судети мусять належати до Німеччини.

Для Німеччини байдужа доля інших земель Чехословаччини.
ВЕЛИКА ПРОМОВА ГІТЛЕРА В БЕРЛІНІ.

Точно в 20-й годині вісмерна віче марш. Геринг, який заявив, що в цей історичний день вся Європа чекає з зацікавленістю на промову вождя Німеччини. Свідомість того факту наповнює кожного німця гордістю. Як вождь Німеччини може рахувати в цю історичну хвилину на німецький народ, так і цілий німецький народ може полагати на свого вождя. Коли настане потреба за кожним стануть усі німці як один муж.

ВЕРСАЙ І ПРАВО САМООЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ.

На трибуну вийшов Гітлер. На початку промови сказав він, що перший раз у тій самій справі виступає ще 22. лютого ш. р. перед райхстагом; тоді він висловив домагання і обіцяв сповнити його. Другий раз було це в Нюрнбергу. Нині він виступає втретє і востаннє. „Тепер говорю про те, що ми, німці, не людина, але ціла нація. І в цій хвилині, коли говорю, за мною стоїть цілий народ“.

Далше Гітлер пояснив коротко засади німецької закорд. політики. У протиставі до демократії, Німеччина не змагає до завоювань. Німецька політика ввесь час служила виключно німецькому народові. Версайський мир опертий на праві самоозначення, сам анхстувати тим правам, у Версаю осуджували безборонний тоді німецький народ. Довгі роки підіймалася Німеччина з упадку, але тепер виростає та сила, яку всі реєкують. Та Німеччина не чує меншості до інших народів, бо німецький народ любить мир і реанімує з усього рванку.

НЕ ХОТІЛИ РОЗЗБРОЄННЯ — МАЮТЬ НИНІШНЮ НІМЕЦЬКУ АРМІЮ.

Як Гітлер прийшов до влади він перш за все зажадав рівноправності, описав загального роззброєння, дає 200.000, згодом — 300.000 війська. Ті змагання протинікми Німеччини відкинули; не прикили вони пропозиції обмеження повітряних сил, усунення найважчої артилерії й озброєнь. Повних 2 роки віджидали всі пропозиції Гітлера. Не було ради — Німеччина мусіла зброїтись.

„Тепер маємо збройну силу, якої світ досі не бачив. Міліарди мусіли вийти від уст народу, але тепер маємо найкращу зброю, якою ми горді, і яку світ шанує. 5 літ день-у-день працювали ми для добробуту, однак як фронтальні вояки хотім зломити народіві воєнних досвідів і тому ввесь час старався шукати шляхів мирної угоди“.

ПОЛЬЩА І ДОСТУП ДО МОРЯ.

Колиб у Польщі правила демократія, важко було би з нею порозумітись, бо демократія це найкровожадніші жоді війни. На щастя вождом Польщі була одна людина і тому пошастило на 10 літ уникнути небезпечної війни.

Німеччина готова до тримого замирення, бо розуміє, що 32-мільоновий народ мусить мати доступ до моря.

ЗАХІДНІ СУСІДИ.

Також і в інших націях змагає Гітлер до постійно добрих відносин. Не жинься інтерес, він не фраз, але добра воля зберігти тримий мир так, щоб ніколи не дійшло до війни, привело до того, що Німеччина добровільно згодилася мати третину англійської флоту.

Король над Реном великий. Німеччина територіальних претензій до Франції Німеччина не має, справа Алазай в Лютарингії з німецького боку задоволення; там істнує лише прикордонна смуга. Після плембисити в Дарквіллі обіцяв Гітлер, що хоче з Францією співпрацювати і далі ще стоїть на тому становищі.

ІТАЛІЙСЬКА ПРИЯЗНЬ.

Італія має особливе щастя: її веде великий державний муж. Ми є приятелями і у світогляді і в політиці. Мир між нами нерозривний і остаточний, ніяких граничних проблем між нами нема. Це не фраза, але дійсність, якої ніякі демократичні брехні не зможуть заперечити.

СУДЕТИ — ОСТАННЄ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ДОМАГАННЯ В ЄВРОПІ.

Межі уступок кінчається там, де йде про суцільні німецькі землі. Коли Франція мала право упійнутись за своїх земляків в Алазайї та Лютарингії, то Німеччина має тимбільше право запитати долю 10-ох мільонів німців. 10 мільонів — це не дрібниця. Це четвертина населення Франції.

Є межі податливості. Я — говорив Гітлер — не мав би права називатись провідником німецького народу, колиб я не бачив долі 10-ох мільонів німців, що живуть поза Німеччиною.

Проблема Австрії розв'язана, залишилась ще проблема Судетів. Вона мусить бути розв'язана. Це наше останнє територіальне домагання в Європі.

РОЛЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИН.

Перешкодою є божевільні т. зв. державні мужі, що кермують самовільно створеними т. зв. новими державами. Такою є Чехословаччина, зроджена з брехні, якої батьком був Бенеш. Ця брехня — це „чехословацька нація“. Під її панування віддані 3 і пів мільона німців, мільон мадярів, сімсот тисяч українців, двісті тисяч поляків. Він обіцявав усім їм кантонізацію, а дав терор. Під чеським пануванням 600.000 німців мусіло покинути батьківщину; були це роки утиску, голоду, безробіття. Бенеш намагався поховати викоринити німців зі Судетів.

Чехословаччина мала також своє „міжнародне призначення“: це була випадова брама проти німецьких господарських осередків, це був канал для пенетрації більшовизму до середньої Європи. І тут сталася найбільш безсоромна річ: меншина, що кермувала державою, змушувала інші нації до вбивчої для них політики.

Ціаком інакше поводитись Гітлер. В німецькій війську в кол. Австрії нема ніодного чеха, ніодний нім. вояк не служить проти своєї совісті.

ІТАЛІЯ ТА НІМЕЧЧИНА — ОДИН БЛЮК.

Як довго має все це тривати? Вже 20 літ у державі Бенеша переслідують німців, наражують їх на безробіття; в тій державі найбільше саможубств. Щого не можуть змінити ні заперечити демократичні апостоли світу. 20 літ прикладається цьому світова демократія: вона злимає крик, коли замкнута де якого зрадника, але коли сотні тисяч народу нищать — тоді вони мовчать. Тих 20 літ — це роки німецької терпеливості. Ми найшан зрозуміння в Італії, яка стане рама об рами з нами в трудну годину. Колиж настане така пора для Італії, тоді будуть боронитись не дві держави, але один блок.

НІМЕЦЬКА ТЕРПЕЛИВІСТЬ ВИЧЕРПАНА.

В травні заповів Гітлер, що вічна німецька терпеливість вичерпалася; тоді Бенеш обіцяв Судети військом, він же й досі хоче їх задержати. Він думає: за ним Франція, Англія, СССР, він думає, що йому нічого статись не може. Почалась найтяжча доба радикального натиску, заборон, конфіскації — аж до сучасного напруження.

ПОДЯКА ЧЕМБЕРЛЕНОВІ.

„Я вдячний Чемберленові за його працю й зусилля мирно поладити ту болючу справу. Я тут виступав, як речник німців; неж божевільні задержувати їх 3 і пів мільона в тому стані. Оце німецька терпеливість скінчилася. Немає нічого: віддати тих німців Німеччині“.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ САМІ ПРИЕДНУЮТЬСЯ ДО НІМЕЧЧИН.

Франція й Англія заявили, що в ту справу втрутяться не будуть. А тимчасом німці зі Судетів самі приєднуються до Німеччини. Вони відійшли: вже перейшло колом 214.000 німців.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Субота, 29 (17) вересня 1938.

„ГОЛОВНА ЦІЛЬ РУСЬКОГО ВІЧА У ЛЬВОВІ“.

Заповідане українське віче у Львові на 11-го жовтня викликало велику увагу відомого польського часопису „Прессе“, який писав: „Кілька разів заповідане руське віче відбудеться 11-го жовтня у Львові. Підписана руськими послами відозва з запрошеннями до участі у вічу, вже поширилась. В неї предстало поповнення руського народу українськими жреками, а цілком віче буде зникати згодом, щоб усунути нові небезпеки, що загрожують руському народові“.

„Діло“ в окремій статті представило поповнення українців і наприкінці так пише:

„Руський народ, збираючись на віче, не йде руйнувати, але йти будувати. Це, зрештою, знаєть добре ті, що не „плічуть на триногу і клічуть тому, щоб і далі господаря на руській землі звелось на данийому. Хто-ж здорово дивиться на речі і бачить добра нашого краю, той повинен тільки радити, щоб руський народ хоча забрати слово, щоб висловити свої потреби і, не домагаючись чужого, утілювати за соєю. Ми не раз указували, що руська справа не дається вже прислати, що руський народ відомий себе і своїм; але тільки своїх традицій, хваля Галичини витворити сильне зброю руськості з центрифуґальною силою, потрібні й необхідні і для української держави і для вільної Славщини, тим самим і для польського народу. Де така була і не до кінця або руйнування змагає руська душа, гуманна, благородна і справедлива для всіх. Тільки до такого труду може загоріти русин і це є головна ціль руського віча у Львові“.

із Чехословаччини. Але тепер це мусить помітитись, Бенеш мусить зрозуміти, що по одній боці стоїть 7 міль. чехів, по другій 75 міль. німців. Німецьке меморандум остаточно, воно змагає тільки здійснення того, що Бенеш обіцяв Землі, де більшість німецька і яких населення хоче об'єднання, мусять злутичати з Німеччиною.

ПЛЕБІСЦИТ.

„Я був готов на плебісцит та на такий сміх засадах, як у сарській області; я готувався на міжнародну комісію і навіть на те, щоб британський леґіон обсадив на час плебісцит Судети. Я йшов ще даліше і пропонував плебісцит у цілій Чехословаччині, але й на те Бенеш не погодився“.

1. ЖОВТНЯ БЕНЕШ МУСИТЬ ВІДДАТИ СУДЕТИ.

„Тепер для Бенеша витворилася нова ситуація: оце перший раз від 20-ох літ він мусить сповнити те, що приобіцяв“.

НА 1-ГО ЖОВТНЯ БЕНЕШ МУСИТЬ ВІДДАТИ НІМЕЦЬКІН СУДЕТИ.

Бенеш спекулює: він надіється, що в Італії уступить Чемберлену, а чеські дипломати стараються викликати в цілому світі задоволення. Тимчасом стоїть проти себе тільки дві мужі: Там Бенеш, а тут я. Стоїть дві особи: тоді, як я стою на фронті, Бенеш стоїть по цілій Європі; тепер ситуація знов та сама.

СТАНОВИЩЕ НІМЕЧЧИН ДО ПОЛЬСЬКИХ ТА МАДЯРСЬКИХ ДОМАГАНЬ.

Німеччина хоче тільки мира і ніяких територіальних претензій поза Судетами не має. Нехай Чехія разить собі з іншими німцями, як їй подобається. Після повертут Судетів, мене Чехія більше не обходять.

Моя терпеливість доведена до кінця. Бенеш має мої пропозиції, він має у своїх руках мир або війну. Або він дасть волю німцям, або дасть волю полякам. Я не говорю на вітер. Коли в роки війни німецький народ війну, обіцяв, що був я на фронті і ніколи не був трохи і пер я буду першим вояком, а за мною й інші шерки цілий народ — інший, як в 1918 і 1919 пер воли німецького народу — моя воля, пер воли німців — моя чужбина. Велі німці робити кожний труд, на кожну небезпечу. Має Бенеш хай вибирає.

В ІМЕНІ НІМЕЦЬКОГО НАРОДУ.

Після промови Гітлера, Геринг від імені німецького народу сказав святощам: „Ніхто не має як один підняти за Гітлером: Ніхто не має відійти від Гітлера. Тимчасом і після цього німецька нація у війну і буде боронити до кінця“.

ГАНКОВ ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Пресовий анділ: японського авіаційного в середньому Китаю повітряний, що вилетів з Ганкова та знищив 12 літаків.

Сторінка без політики.

Нова Жахлива зброя — бактеріологічна війна.

Закордонна преса вже тепер розписується багато про хід та наслідки майбутньої війни, в якій вирішну роль буде грати хемічна зброя.

Оборона перед газами має вже відповідну схему й систематику. Держави вже випрацювали багато успішних засобів, щоб зменшити кількість жертв газової війни. Тієї оборони вчиться населення всіх європейських держав. Правда, якщо ще прийти різні несподіванки, наприклад нові гази, але назагал люди на таку небезпеку неготові. Та є інша небезпека, куди гірша від тривалих боєвих газів — це бактеріологічна війна.

Здавалося б, що найбільше розсварене майство не поважиться на такий крок, а все ж таки детермінація, марево поразки та упокоєння може й таку зброю підсунути, як це зробили центральні держави стосуючи вперше хвор, щоб переважити теоретичну перемогу на війні.

Бактеріологічна зброя, як кожний інший спосіб боротьби — нечисленний у наслідках. Заразок, чи зварина від хвиліни коли заразитися аж до тієї пори коли недуга виступить, переміститься в місце, стрічається зі здоровими людьми. Така людина, яка нічого не знає про стан свого здоров'я, стає немовільним спричинком поширення пошестної хвороби. Навіть коли така людина нездорові, то якийсь час ще залишається заразним. Багато деяких хвороб особливі небезпечні тому, що вони дуже відпорні їм температуру, вогкість, або сонце. Багато таких хвороб називаються дуже добре до воєнного часу.

Важко підчас війни дуже легке поширення

пошестних недуг. Велике скупчення людей на розмірно невеликих просторах у містах, чи в полі дає дуже догідні умовини до поширення пошести.

Крім летунства, яке при допомозі спеціальних бомб зможе заражувати простори навіть далеко за фронтом, багато лиха може накоїти дивераія, яка сягає в найдавні закутні краю.

Саме у зв'язку з міркуваннями на тему бактеріологічної війни дуже підозрілі стають масові захоронні в деяких арміях нинішніх часів. Ще не так дуже давно в англійській армії масово поширювалася грипа. В Китаю чимраз частіше виступає чума серед частин на фронті. Інші навістила холера. Дивним дивом пошести поширюються саме в найневідповідніший час, коли політична ситуація або деякі дипломатичні ходи вимагають спеціально доброї постави армії, чи навіть цілої нації.

Такі події, хоч здавалося б, що вони повстали зовсім випадково, при ближчій аналізі умовин, в яких вони зродилися, вказують радше на продуману акцію, яка мала заламати психічно й фізично, або бодай зменшити видержливість деяких народів.

Сучасна наука й медицина знає багато способів, щоб поборювати пошести, або їх зменшити. Остаточно ефектом бактеріологічної диверсії можуть бути в культурніших (а не в екзотичних) тільки якісь тимчасові клопоти, що вимагали б на якийсь час великих зусиль у поборюванні пошести. Автім якби не вдалося пошести стримати, то вона не задержалася б лиш у межах нападеної держави, але могла загрозити теж і нападникам.

MAG-72
The Face
МР. В. ПІЗДЕРСЬКОГО
ХРЕЩАТ.
СКОМУ ВОЛЕСЮ
ДАВНІЙ КОЛІР

Mag № 1.
усуває парплі
і хоронить ко-
досся перед
випадом.

ПОЧТОВИЙ УРЯД БЕЗ ПОЧТОВИШВ.

У слабо заселених околицях Заучених Дер- жав панує звичай, що для розкинутих фермерів визначені спеціальні місця, в яких складають листування адресоване до них. Фермери відбирають собі листи та залишають свої листи, які хочуть вислати. Згодом у відповідних відступах часу ті листи забирає зі скриньки листар.

У дуже слабо залюдненій околиці Англії Самфленд Дармур є скринька на листи, яка є одночасно поштовим урядом. Той „почтовий у- ряд" не має вже від 50 літ зовсім урядовця, од- наче сик-так виконує своє завдання. Біля скринь- ки, яка міститься в невеличкій будинку, є печат- ка-датівник, яку кожний мусить сам собі на ли- сти прибити. Той будинок віддалений 15 км. від найближчої оселі та лежить на висоті 600 м. над рівнем моря. Інших людей не можна тим спосо- бом надавати, бо висилання пошти залежить від погоди. Залишений лист мусить ждати на прина- гідного прохожого, який виїме його зі скринь- ки й занесе до справжнього поштового уряду.

Буває таке, що зимовою порою і цілі місяці ніхто туди не проходить. Імовірно листи ніколи не гинуть, але адресат мусить мати таки справді немало терпіння.

ЗОЛОТА І СІБІНА ШМІНКА ДО ГУБ.

Одна париська фабрика косметиків випро- дувала недавно й випустила на ринок олівці- шмінки до золочення та посріблювання уст. На цьому експерименті мабуть фабрика провалить- ся, бо золоті або срібні уста навіть найбільш екс- центричним парижанкам, здається, не припали до вподоби.

АКТОР, ШО ГРАВ ЛИШ ОДНУ РОЛЮ.

Старі льондонці жалують тепер і сумують за актором Вальтером Уріджом, який помер проживши 75 літ. Урідж був незвичайно попу- лярний в англійській столиці з приводу своїх легендарних екстравагантій. Від 25 літ він був чільним актором театру „Дейлі Театр", в якому грав одну-одинокую роллю — Малжі в оперетці „Гарна дівчина з Нью-Йорку". Хоч він мав дуже багато приманчивих пропозицій, то залишився до кінця життя вірним одній ролі, яка дала йому славу й майно.

Нема доброго снідання
без кави з цикорією

ЛУНА

— яку виробляє єдина —
українська коопер. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

ЩО ВАРТ ОДИН БРИЛІАНТ.

В англійським містечку Стрефорд відбулася судова розправа за перстень із бриліантом. Знавець подав таку оцінку: перстенець варт 50 зол. для заставничого уряду, 120 зол. для фаб- бриканта, 200 зол. для золотаря і 600 зол. для такого, що купує на рати.

— 0 —

НЕ ВІЛЬНО УЛАДЖУВАТИ ЛОВІВ НА... ЖАБИ.

В околиці міста Києв у Канаді прогнали- ли заборону уладжувати лови на... жаби. Цю оригінальну заборону спричинили острах, щоб не винищили до тла жаб, які є улюбленою законником деяких канадійців і тому теж є ду- же бажаним товаром.

**Зриваю
З ВАМИ
ПАВІ НІКОТИНА**

**і ВІД НИНІ КУРЮ
на тютюнах
КАЛИНА**

Скотленд Ярді і бджоли.

Як вже писали про те, що один урядовець поліції заявив, що бджоли найбільш жалити рудих та яснороволосих. Сьогодні до- казано що вістку іншими подробицями.

Про Скотленд Ярді є, як виявилось, експерт д-р. Баджі. Той усміхнений урядовець пі- сав саме перед кількома днями на емеритурі, та вступив 40 літ тин, зовсім невідомим шир- току майна, відділом льондонської поліції.

В тих великих містах, як Лондон, бджо- ли їм випадково залетять, можуть стати не- так привабливими більш прикроїм, але й навіть неприємні. Можна собі уявити, яке нещастя мо- же трапитися, коли бджола вжалить у лице шо- ли дитину в найбільшому вуличному русі.

Як аби в якінебудь дільниці Лондону за- писали пошу бджіл, про це повідомляють навіть Скотленд Ярді. Тоді бджільний урядо-

вець починає свої обов'язки. Він займається лов- лею комах і дійшов у цій діяльності до такої до- сконалості, що рідко якісь бджолі вдалося пер- ед ним утексти. Інша справа, що „знавець" має гарну пасіку за Лондоном і злодєні на вулиці Лондону бджоли здебільша попадали до його пасіки.

Перед своїм переходом на емеритурі ек- сперт поділявся зі своїми товаришами досвідом, набутим за час 40-літньої праці.

Можливо воно й дивно, але бджоли люблять жалити рудих та яснороволосих. До темнявих та чорноволосих бджоли не мають „ніжних претен- сій". Зокрема притягають бджолі голови посма- ровані бриліантійою. Також елегантна наперфу- мована й напудрована жінка не може почувати- ся дуже безпечна.

„Живі часописи" і... сплітки.

В Китаю існує давня давня дивна профе- сія, яку займаються виключно жінки. Ця про- фесія коштує менш більш завдання часопису, а жінки відслідковують різні доми- нанти по них цікаві вістки в останньої доби. Завдання жінки виконують у Китаю таку роботу, що й нас часописи.

Завдання жінки, чи навіть і чоловіки, що займаються пияржнородніми, іноді навіть вивчають і кілька історії, є теж в інших

краях. Таких жінок і таких чоловік, що мають низкими називаємо не „живими часописами" лиш просто такі спліткарями, чи спліткарками.

Що ж різниця між ними та китайськими „жи- вими часописами" така, що в Китаю за опові- джені вістки треба платити. Крім цього такі вістки мусять бути завжди згідні з правдою, бо коли виявиться, що „живий часопис" забрехав- ся, „абоненти" перестають платити.

— 0 —

Українське громадянство заявляє своє становище у справі Закарпаття.

Україні Станіславова відбули 24-го вересня н. р. нараду, на якій ухвалили у справі Закарпаття такі самі резолюції, які ухвалені на вічах

у Львові. Такі резолюції ухвалили теж на спеціальних зібраннях громадян Тязова і Ямпіці, станіславського повіту.

Ще протиукраїнські демонстрації у Львові.

В понеділок знову повторилися протиукраїнські демонстрації у Львові. В Ринку збиралася крба демонстрантів, але її швидко розігнала поліція, що приїхала на Ринок трьома вантажними вантажними китами крім кінного відділу. Інша частина демонстрантів побігла внісхід крамниці Маслосоюзу при вулиці Томішного.

В доповненні до вчорашньої нашої замітки про жертв протиукраїнських демонстрацій у Львові подаємо ще, що в неділю демонстранти вибили внісхід та шибби також у крамницях Маслосоюзу при вулиці Личаківській, Косцюшка та Сапінги, шибби в "Народній Гостиниці" та внісхід у крамниці "Фортуни Нової" при вул. Сапінги.

Масові арештування в Києві.

Як подає "Комуніст", у київських урядах прокарчування викрито великі саботажі, що їх виконати вороги народу. Безпосередньою причиною арештувань було те, що викрили чимало внісхід харчів у державних магазинах.

Внарештовано цілий персонал (80 осіб) збіжжового тресту УССР "Заготзерно". Їм закидають збіжжівий саботаж з метою: унеможливити внісхід збіжжя й інших харчів до Росії. (АТЕ).

Чехословацькі літаки над Польщею.

В неділю 2 чеські літаки перелетіли над польським пограниччям над Ользою.

В понеділок чеський літак літав довгий час у висоті 100 м. над залізничними об'єктами у Скохові.

В понеділок в год. 15.07 5 чеських літаків перелетіли кордон і кружили в околиці Рафайлової.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ПРАЗІ.

Польський уряд дівчі запротестував перед чехословацьким посольством у Варшаві та зажадав виспівень.

ФРАНЦІЯ МУСЛА БИ ПОМОГТИ ЧЕХОСЛОВАЧИНІ...

У зв'язку з останньою стрічею прем'єра Чехословаччини з канцлером Гітлером у льондонських політичних колах панує погляд, що Чемберлен намагався знайти мирний шлях до подорожжя чеської справи. Все ще можна це osiągnuti переговорами.

Німечку вимогу передати Німеччині судетську область признали вже уряди французький, британський та чеський. Але треба брати під увагу есентуальний німецький погляд на Чехословаччину. В політичних колах під походом на Чехословаччину розуміють захоплення тих територій, яких негайного відступлення не передбачив британсько-французький план. В цьому випадку Франція мусіла би прийти Чехословаччині з допомогою і Англія мусіла би стати по боці Франції.

ЩЕ МОЖЛИВІ ПЕРЕГОВОРИ.

Тому що канцлер Гітлер зажадав передачі Судетів Німеччині до 1-го жовтня, бо не має довіри до доброї волі президента Бенеша, прем'єр Чемберлен пропонує, що Англія буде відповідальна за те, щоб чехи виконали свої зобов'язання точно і повно. Це дає би можливість виминути збройний конфлікт.

— Великі поклади крєди відкрити в околицях Берези Картуської. Відкрита крєда знаменито капається до промислових цілей.

— IX з'їзд фізиків Польщі починається у Вильні в середу 28. ч. м. і триватиме до неділі 2. жовтня н. р. У з'їзді візьме участь 218 учасників з усіх університетів.

— Львівська хроніка. З будки в галanterійній крамолі Гелі Сусман при п. Краківській модалі забрали більшу кількість краму. — В помещальні при вул. Глибокій ч. 21 намагалися скінчити самогубством Ярослава Салевича випивши денатурованого спирту. Його відвели до шпиталю. Причина самогубства невідома.

— У загальним шпиталю помер у понеділок 26. ч. м. ввечером дир. О. Трач зі Станіславова, який вважався зранилим з револьверу в "Народній Гостиниці".

— Скандальною матримоніальною аферою Станіслава Собаня, обманив у Варшаві, займається тепер поліція. Він дав оголошення до голландської преси того змісту, що молодий пристійний поляк на становищі шукає віповідної жінки. На таке матримоніальне оголошення далось натягнути кілька багатих голандок, які хотіли швидко вийти заміж і називали кореспонденцію з варшавським обманцем присланою йому навіть свої фотографії. Собаня виманив навіть гроші від легковажних голандок під припокою, що їм дає Гагі жінки. Означте тому, що залого не приїжджав, одна з пошкодованих вірвас терпів, і вона поїхала до Варшави. де переконана, що під поштою адресою не мешкає Собаня. Обурена до крєди голандка повідомила про все варшавську поліцію в одному здала оголошення до голландської преси з остерогою перед обманцем. Теорет до варшавської поліції напавсять масово жалоби пошкодованих дівчат-голандок, яких натягнув обманец на кілька тисяч тисяч золотих. За Собанієм поліція розіслала стежкі агенти.

— Згоріло майже ціле село. В Шарбськему, конюшного повіту, повстала пожежа вночі з огляді на пожежа. Згоріло 15 хат і 13 господарських бунів з живим інвентарем та збіжжям, вартості понад 100 тисяч золотих. Пожежу спричинили діти, які забавлялись сріпниками.

— Маратонський біг нагого пияци до поля. Анті Стефанський вийшов уже добре підхмелений з бару на Старім Місті у Варшаві. По дорозі стрінув ще двох веселих приятелів, які затягнули його на набережжє Гданське над Вістою, спинули з нього одніа з біллим і втікли. Стефанський швидко протверезів від зимпа і зорієнтувавшись в ситуації побіг чимширише до комісаріату поліції з жалобами на своїх приятелів. Поліція дієсно скопала двох грабників, а яких нашла одніа Стефанського. Мешканці вул. Желдбожа, якою біг дуже швидко нагий пияк до поліції, шире насміялись з його пригоди.

— Горять торфопиля в селі Березі, станіславського повіту, на просторі 100 га. Дотепер згоріло вже 140 копів сін. Пожежа затронула торфопиля на просторі 2000 га і до 1000 копів сін.

— Ременти на ревматизм зперд 400 рив знайшли французькі робітники, які працювали при віднові замку в Турині у Франції. Між сирими платками робітники знайшли лист з ІІІ р. Італійського лікаря до кардинала з Турину. Лікар радил кардиналові, який неаджува на ревматизм, щоб не їв м'яса і не пив вина.

— Веантєвська пожежа сілі. Між рікми Емою та Уфою горить у Свердловській окрузі великі простори сілі і болот. Сильний вітер починається до поширення пожежі в округах Емми, Бермязькій, Стабільській, Кушійській і інших. На допомогу вислано війско.

— Дні залізничні катастрофи. Незадало Лича вантажний самохід, що перетягнув через залізничний шлях, затримався на переїзді. За хвилину надїхав другий вантажний самохід і теж затримався на переїзді залізничного шляху. Незадало надїхав поспішний поїзд і розбив оба самоходи. Один зі шоферів згинув. — На залізничній станції Біркен у Вестфалі локомотива розбив два вагони з особового поїзду. В катастрофі згинув 15 осіб, а 5 є важко ранених.

— 68-мі роковини уродин короля Християна X. святкувала в неділю 25. ч. м. ціла Дія і цієї нагоди данський король дістав безліч привітань телеграм. Крім того члени уряду, прем'єром і предсідники обох палат парламенту склали королеві побажання міцного здоров'я.

— Соті роковини п'яморського капа, що в один з найбільших осгів техніки, винайшли саме в 1918 р. Сто років тому в 1838 р. опатентовано в Англії винахід з п'яморського капа, що уможливила порозуміння при допомозі телеграфу. 20 років тинувся до заложення капа між Англією та Америкою почав сповняти свою роль. Першу каптому надала з Європи до Америки каптому королева Вікторія до президента З'їзду Держав Лінольона. З цієї нагоди відбулися в Америці величкі манифестації, що закінчилися трагічно, де від штучних вогнів згоріло великий ратуш.

— Великий процес відбувся в неділю 25. ч. м. у Москві. На лаві підсудних засіли 6 обвинувачених мануфактурного комбінату в м. Омлі Грінні, нападників юнговод Серіова, урядовий складу Котлов і провідників робітників — за протидержавну діяльність і за складання мануфактури в Озері. Перших трьох підсудних суд засудив на кару смерті, а четвертих на 15 років в'язниці.

— Бунт молодих лікарів у СССР. На них скінчили інші медичні школи в СССР зли студентів (ок), яких негайно совітський уряд вислав на Сибір і на Далекій Схід. У місто повстав формальний бунт молодих лікарів, які запротестували проти принусового закону Іх на гадух провільню. Тому молоді лікарі заклали міліцію на місце провільню. Арештовані відповілі на загрози, що грозили кара смерті.

— Страшний залізнична катастрофа трапилася 30 кілометрів на захід від Баренського моря. Желізі, де аударились два особові поїзди і коло 60 ранених.

— Школа магазинного газоних мисл. У дні горляковим підготовляються до промисловій оборони. Спеціальні інструкції промисловій оборони злих газоних мисл, як поволитись підчас загрозливого нападу на промисловість. Школа магазинного газоних мисл. — Зарп. Ім старі міські заводи в місті Лодзі з промисловій оборони злих газоних мисл, як поволитись підчас загрозливого нападу на промисловість. Школа магазинного газоних мисл.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТІ! Ш. Передплатники просямо вирішити залежності, бо стримаємо вислати часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної бібліотеки "Діла"! Наш часопис найважливіший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — щомісячним передплатникам — щомісячним даром існу прегарну і картіску книжки величчю від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник "Діла" складає за рік бібліотеку "Діла" з 12

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всім оновити про загальні збори, концерти, відкрити, товариські сходни, посмертні згадки та листки особистого характеру містяться тільки за оплатою. — Аміністрація "Діла".

— Контакт зі світом удержите, коли будете слухати радіо: передає та радіо-приймачі найстаршої української фабрики батарейних радіоприймачів Еком, Львів, ул. Сікостська 29, тел. 201-30. 1939-7

— Фарби, лантери, покрива, предмети домашнього вжитку, косметичку поручає Фіма Івж. Б. Попович, Львів, Руська 16. Великий вибір, дешеві діли. 1937-10

— Конфіскація "Діла". Вчорашнє (ч. 213) число "Діла" піддало конфіскації за всі загибі в глибокій і пещі з кіч у Львові у справі Закарпаття на цілі періоди сторічч, за один устун за початку передової статті "Чи ми не йти?" та за другу частину цієї статті і за другу половину кореспонденції з Парижа п. н. "Боротьба за Закарпаття"

— Література наших найменших — такий титул має гутічка, яку по українськи виготовили у середу 28. ч. м. в год. 14.25—14.35 перелісним мікрофоном ред. Анатоль Куранич.

ЗАМОВЛЕННЯ У ПЕРЕДПЛАТІ на

Портрети Т. Шевченка і І. Франка

ПРОДОВЖУЄМО ДО 10-го жовтня ц. р.

З ПРИЧИНИ ДОБІРНОГО ДІВАННЯ КРАСОК.

Ті, що ще тепер надішлють замовлення — ДІСТАНУТЬ ДОДАТКОВО ДАРОМ одну переписку листівку. — Ціна за 2 портрети у передплаті разом з пересилкою 30Л. 5.50.

Відозви й комунікати.**ОБ'ЄДНАННЯ ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ МІСТА ЛЬВОВА.**

В порозумінні з Дирекцією Ревізійного Союзу Українських Кооператив Товариство Українських Кооператорів у Львові організує річ свято української кооперації для міста Львова.

В п'ятницю 30. вересня, в день св. Віри, Надії, Любові і матері їх Софії, що їх українська кооперація визнає своїми патронами, відбудеться в год. 8-й рано торжественне богослуження на інтенцію української кооперації в Успенській церкві при вул. Руській.

В суботу 1. жовтня відбудеться сесія сесії товариства Українських Кооператорів у залі РСМК при вул. Техніській 1., в год. 5-й ввечері, присвячені святої кооперації. В жовтні жовтня буде улаштована загальнодоступна кооперативна академія і товариська забавка. Точний речинець і програма будуть оголошені пізніше.

Позаючи це до відома Хвальних Управ українських кооператив міста Львова, Товариство Українських Кооператорів просить подбати, щоб по змозі всі члени управляючих органів кооперативів wraz зі службовим персоналом мали участь у богослуженні дня 30 вересня та всі члени Товариства взяли участь у святках 1. жовтня.

Незалежно від того день свята української кооперації слід би відзначити в кожній кооперативній окремості, наприклад у формі торжественного засідання управляючих органів кооперативів при участі службового персоналу, на якому було б антологічною відповіддю до хвилини торжества.

Вважаючи день свята кооперації треба найкраще використати для скріплення кооперативної традиції та для поширення її поглиблення кооперативної свідомості серед загальноукраїнської суспільності. В тій цілі слід би організувати дільничі кооперативні свята в окремих частинах міста Львова, відповідно до локальних обставин, можливостей і потреб кооперативного життя. Ініціативу в цій справі повинні взяти на себе дільничі споживчі і кредитні кооперативи по взаємному порозумінню, помагаючи до участі в організації свята і свої дільничі кооперативи та суспільні організації Товариство Українських Кооператорів буде служити по змозі порадами і поміччю при організації районних кооперативних свят.

Львів, день 21. вересня 1938. р.
ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ.

Олександр Павлюковський, голова.
Андрій Жук, секретар.

ІАЙ ПІСНЯ ЛУНАЄ, ХАЙ ПІСНЯ ЗВЕНИТЬ!...

Мажеться пісня осін — зима, пора цвілої праці по всіх товариствах. Із молодечим запалом значне незабаром і Товариство „Львівський Боян“ дальший етап своєї праці.

Бажання народу — невпинно поглиблювати серед своїх членів культ хорогого співу, керуючи плекати у вітворючій формі різну народну пісню, найкращу кайтку, що серце і душу солодко всього світу.

Із дав роки буде Т-во „Львівський Боян“ виконувати 50-ліття свого існування.

Щоб гідно його стрінути, провід поставив собі на мету поширити чисельно хор і піднести рівень співу до тих висот, що належать українському народу. І тому звертається до всіх громадян міста Львова із закликом: В нього охота, щоб і в нас Т-во „Львівський Боян“, щоб і своїм голосом приєднався до вітворення краси й слави цієї немірущої перлини української мови.

Співайте з нами в ряди, щоб здійснити нашу мету.

Своєю зусиллям, точністю й дисципліною змагайтеся бажану мету.

Вступайте в члени Товариства „Львівський Боян“.

† Посмертні згадки.**ВОЛОДИМИР МАЩІНСЬКИЙ.**

Дня 20. вересня ц. р. відпочивав громадянин Бережан на вічний спочинок бл. п. інж. Володимира Мащінського, що помер 18. 9. по довгій і тяжкій недугі, проживши 71 літ. Хоч покійний не брав участі в житті політичній, але не бракувало його в нізній українській установі міста Бережан. Ніколи не відмовлявся в потребі від помічі чи то моральної чи матеріальної. Людина твердого характеру, простолінійна, зискав у всіх пошану та любов, чого доказом був величавий похорон. В. Й. ПІ

ОЛЕКСАНДЕР КРОХМАЛЮК.

Олександр Крохмалюк, б. професор української державної гімназії в Коломиї та акад. гімназії у Львові, інженір Лісової Академії у Відні, останньою працівник міністерства комунікацій, помер як смерит у Відні дня 16. серпня ц. р. в 74. р. життя. В. Й. ПІ

Д-Р ДМИТРО МАРШІВ.

Дня 18. ц. м. помер один з найкращих громадян Турки, бл. п. д-р Дмитро Маршів. Був сином селянина, родом із Соколик турчанського повіту, над розвитком якого працював до останніх хвилин свого життя. Був учнем української гімназії в Перемишлі, яку покинув з відзначенням. У світовій війні боровся в рядах австрійської армії майже на всіх воєнних фронтах, дістається до Італійського фронту, звідки по революції передістається на Бел. Україну. Боровся там з більшовиками та лише чудом втікає з арештів більшовицької презначки, де був засуджений на смерть. Пішком передістається до Чехословаччини, де записується в університет у Празі. Там кінчить правничі студії зі ступнем доктора прав.

У 1926 р. вертається до рідних Соколик і відтак до Турки. Стає адвокатським апікантом і відразу кидається у вир суспільної праці в повіті. Матеріальні умовини не дозволяють йому перевести нострифікацію чеського диплому. Покидає апікантуру та в цілості присвячується праці у всіх народних установах Турки. Стає секретарем і відтак начальником повітової канцелярії УНДО, від 1926 р. до останніх хвилин життя був секретарем філії „Просвіти“, далі головою Пов. Кружків „Рідної Школи“, секретарем у відділі Захоронки. В 1935 р. стає директором Українбанку „Сила“. Дуже багато праці вложив покійний в економічну діяльність. Від 11 літ був діяльним членом Окружного Кооперативного Комітету і головним завдяки його заходам основано в Турці в 1938 р. філію ПСК у Самборі, якої став директором. Працював також у Комітеті допомоги голодуючим та був дисциплінованим членом усіх інших повітових установ. Не було нічого, до чого б не читав чи кооперативні в повіті, до яких не загальноу бі покійний як делегат установ освітніх чи кооперативних, як референт чи як бесідник. Як голова К. „Р. Ш.“ працював над поширюванням дитячих садків та радів їх розвитку.

Невсипуша і ріжноманітна праця нищила здоров'я покійного, та рівночасно не давала йому навіть мінімум того, що потрібне на прожиток: жив серед крайнє непригожих матеріальних умовин, однак не нарікав ані не знеохочувався цим ніколи. Була це людина глибоко віруюча, хрустального характеру, що все мала на оці добро загальне, а не особисте. Тому все громадянство Турчанщини його шанувало й любило.

Доказом цього був похорон його тайних останків дня 20. ц. м. в Турці, в якому взяло участь 25 священників (я тому 4 деканів) і понад 200 делегатів від освітніх та економічних установ з повіту. Несено 42 вінок від установ, за труною поступали маси народу. Такого похорону Турка ще не бачила. Над могилою працювали покійного: о. Андрій Левичинський від парохії та освітніх установ, д-р Василь Бабій від б. старшини УГА, УНДО і каси „Сила“ та дир. Бородайко від ПСК у Самборі.

Вічна пам'ять заслуженому громадянину.

АНТІН БАСАЙ.

Антін Басай, ем залізничний урядовець довголітній передплатник „Діла“, помер по довгій та важкій недугі 20. вересня ц. р. в 73. році трудолюбного життя в Раві Руській. Похорон відбувся в четвер 22 вересня на місцевий цвинтар. В. Й. ПІ

Львівський Боян стелить ліжко сухотам.

Проби відбуваються кожного вівторка і п'ятниці в год. 7.30 увечері в доміні Т-ва, вул. Шашкевича 5, III. поверх (Мала зала Муз. Т-ва ім. Лисенка).

Нових членів приймає секретар Т-ва безпосередньо перед кожною пробой.

Львів-город, у вересні 1938.

Виділ Т-ва „Львівський Боян“.

—о—

3 кіна.**КІНО „КАСІНО“: „МАЛЕНЬКИЙ ХИЖАК“.**

Катерина Гелберн у комедії! Артистка, що зворушувала у ролі Марії Стюарт, що вміє стисненим нервово устами і меланхолійними очима наводити на глядачів тугу, бере участь у комедії з Гері Грантом, що ніразу не усміхнеться і дивиться на світ із трагічною міною молодого вченого. Маємо перед собою природознавця, що відтворює кістяк якогось іхтіозавра, дістав прецінну кістку, що є дорогоцінною ланкою у будові передпотопної потвори, і поруч нього живу, темпераментну дівчину, що закохалась на смерть у цього поважного нудного вченого в окулярах. Учений напередодні шлюбу зі своєю асистенткою; він не може стерпіти примх і вічних скандалів своєї візівної знайоми, а проте мусить її слухати, бо він має добре серце і хоче допомогти їй в її клопотах. Усі ці клопоти уявні, вигадані. Недібрана пара виїжджає з Нью-Йорку на село, до тітки-міліонерки, що як діяльна членця Т-ва охорони тварин дістає в дарунок осягоного... лямпарта. Цей лямпарт, що наводить жах своїм виглядом, грає велику роль у пригодах молодого пари. Вся комедія складається з чудернацьких ситуацій і неодна з них доводить глядачів до щирого сміху. Американці напелне сміються адесктерю більше від нас, бо в них імовірно нерідко трапляється таке, що молода дівчина проти волі молодця, який її не хоче, виходить за нього заміж, коли впретись.

КІНО „АТЛЯНТІК“: „РОБІН ГУД“.

Прізвище Ероля Фліна на афішах каже загально більше як Робін Гуд, якого він відтворює в цій фільмі. Для англіяців „Робін Гуд“ звучить таксамо як для нас Довбуш; це легендарний герой, прикрашений народною уявою впродовж століть так, що історія не може вже нині розмежувати дравди від фантазії. Найкращі історичні джерела, що змальовують його постать це народні пісні, ним самим складені. Перша писана згадка про Робіна Гуда походить з 1377 р., друга з 1420. у „Правдивій шотландській хроніці“; після цього багато згадок повторюється у багатьох XV. і XVI. в. Як знаємо із Вальтер-Скоттової повісті „Айвенго“ його зображають як останнього великого саксонця, що бореться проти норманів при кінці XII. в. Він жив імовірно за Річарда I, Джона та Генрика III. і чи був графом чи простолюдином, що згодом за свою патріотичну боротьбу дослужився такої почесности — невідомо. Легенда про Робіна Гуда повстала щойно в першій половині XIV. в. Яка вона сильна доказом цього численні назви місцевостей, закутки, домінок з його іменем. Його пісні збережені в різних збірниках.

Фільм, яку маємо перед собою, використовує всі доступні матеріали, помішуючи дію в Шервуді між Донкастером і Ноттінгемом. Мотиви з Маріаною влетений дуже зручно до боротьби за престіл Річарда I. проти віроломного брата Джона. Робін Гуд — оборонець пограбованих, справний шляхотний лицар, що навіть проти своїх найгірших ворогів не хоче вживати нечесних засобів боротьби. Він покладається головню на свою сміливість, зручність і довіра широкого громади вірних йому товаришів-гозодарців, що скриваються з ним у шервудських лісах. Уся фільма колірова, з прегарними сценами бити, масових рухів, чудових краєвидів. Вона нагадує „Короля волюн“ з життя поета Вішона, але простіша в композиції, краще переведена. Це одна з тих фільмів, що мають загальний успіх, головню серед молоді. Партиєрка Ероля Фліна вже не вперше Олівія Говленд. Є теж добрі комічні типи.

